КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет

Кафедра історії стародавнього світу та середніх віків

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з науково-педагогічної
та навчальної роботи
_____
«__» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Роль особи в історії

для студентів

галузь знань	**03 Гуманітарні науки**
напрям підготовки	**032 Історія та археологія**
освітній рівень	**другий (магістерський)**
освітня програма	**Історичне туризмознавство, Етнологія та інші**
спеціалізація	**Особа і держава в історичній ретроспективі**
вид дисципліни	**факультетський перелік дисциплін вільного вибору**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2021 / 2022**
Семестр	**3**
Кількість кредитів ECTS	**4**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**залік**

Викладач: Гоман Юрій Олексійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. _____(_____) «29» 08 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Гоман Юрій Олексійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри історії стародавнього світу та середніх віків

_____ (Ставнюк В.В.)
(підпис)

Протокол № 10 від «17» червня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» 08 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії _____ (Терес Н.В.)
(підпис)

«_____» _____ 20___ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування у студентів системних уявлень про роль особи людини в історичному процесі та її вплив на хід цивілізаційного розвитку людства.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* найважливіші факти, події та процеси з історії людства.
2. *Вміти* визначати характерні риси, властиві для суспільного ладу, державного устрою й економічно-господарського комплексу держав різних епох.
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна формує у студентів вміння системно й історично аналізувати основні документи та джерела з діяльності конкретної історичної особи. Студент здобуває навичок об'єктивного бачення місця та ролі історичної особи в подіях та процесах розвитку цивілізації. Дисципліна сприяє формуванню у студентів навичок комплексного підходу при дослідженні процесу становлення історичної особи, закріплює знання про тісний взаємозв'язок та взаємовплив суспільства, особи та природно-кліматичних умов. На прикладі життя та діяльності конкретних історичних діячів показується значення історичних знань у їхньому становленні. Дисципліна сприяє усталенню у студентів принципів загально гуманістичного підходу до вивчення історичного розвитку людства.

4. Завдання (навчальні цілі): розвиток практичних здібностей студентів щодо вміння аналізувати роль особи в історії в контексті усього історичного розвитку, визначати характерні особливості цієї ролі, знання основних персоналій, подій та процесів, зв'язків давнини з сучасністю.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	**Результат навчання**			
1.1.	*Знати* основні теорії та тенденції у підходах до вивчення особи в науковій літературі та публіцистиці	*лекція, самостійна робота*	*контрольна робота з тем ЗМ1 та ЗМ2, реферат*	*20*
1.2.	*Знати* основні джерела та наукові дослідження життя та діяльності конкретної історичної особи	*лекція, самостійна робота*	*контрольна робота з тем ЗМ1 та ЗМ2, реферат*	*20*
1.3.	*Знати* основні факти та етапи з біографії запропонованих до вивчення історичних діячів	*лекція, самостійна робота*	*контрольна робота з тем ЗМ1 та ЗМ2, реферат*	*20*
2.1	*Вміти* науково оцінювати роль суб'єктивних та об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах в яких діє конкретна історична особа;	*лекція, самостійна робота*	*підсумкова контрольна робота (залік)*	*20*

2.2	*Вміти* показувати вплив особи на хід історичних процесів та виділяти наслідки такої діяльності	*лекція, самостійна робота*	*підсумкова контрольна робота (залік)*	*20*

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1: РН 1.1., 1.2., 1.3. — 20 балів/ 12 балів.*

2. Контрольна робота з тем ЗМ2: РН 1.1., 1.2. 1.3.— 20 балів/ 12 балів.

3. Самостійна робота ЗМ1 (реферат): РН 1.1., 1.2., 1.3. - 10 балів/ 6 балів.

4. Самостійна робота ЗМ2 (реферат): РН 1.1., 1.2., 1.3. - 10 балів/ 6 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- *форма оцінювання* – залік;

- *максимальна кількість балів, які може отримати студент* – 40 балів;

- *Оцінюються такі результати навчання студента: РН 2.1., 2.2.*

- *форма проведення іспиту* – письмова, *види завдань* – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;

- *мінімальний пороговий рівень екзаменаційної оцінки, за якої іспит вважається складеним* – **24 бали**.

Необхідна умова допуску до іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав **менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до іспиту 36 балів.**

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи; бали, отримані за виконання індивідуальних завдань; а також бали, які отримані за підсумкову контрольну роботу (екзамен).

(Зразки тестових завдань для модульних контрольних робіт, перелік індивідуальних завдань, питання та завдання підсумкової контрольної роботи (екзамену) див. Навчально-методичний комплекс з даної дисципліни).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 - 6, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 7 –12.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Змістовий модуль 1 **Історичні діячі докапіталістичної епохи**		*Змістовий модуль 2* **Видатні особи Нового та Новітнього часу**		***Підсумкова контрольна робота / екзамен***
30 залікових балів (максимум)		30 залікових балів (максимум)		40 балів (максимум)
самостійна робота (реферат)	*модульна контрольна робота*	*самостійна робота (реферат)*	*модульна контрольна робота*	
10 (максимум)	20 (максимум)	10 (максимум)	20 (максимум)	

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється під час оцінювання індивідуальних завдань (рефератів), модульних контрольних робіт, підсумкової контрольної роботи.

Виконані індивідуальні завдання (реферати) студент подає викладачеві не пізніше ніж за день до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю, зокрема, **Індивідуальне завдання 1** (орієнтовно, жовтень) і **Індивідуальне завдання 2** (орієнтовно, жовтень).

Критерії оцінки **Індивідуального завдання (реферату):**

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 9-10 балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми 7-8 балів;
- тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 5-6 балів;
- реферат переважно компілятивного рівня 3-4 бали;
- розкритий лише один окремий аспект теми 1-2 бали.

Теми рефератів викладач пропонує студентам на першому занятті (орієнтовно кінець вересня).

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться ***модульні контрольні роботи*** **(МК),** зокрема, **Контрольна робота ЗМ1** (жовтень) **і Контрольна робота ЗМ2** (жовтень).

Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій формі. Завдання містить 10 тестових запитань з варіантами відповіді. Кожна правильна відповідь на тестове питання оцінюється у **2 бали.**

Екзаменаційний білет містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	19-20
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	16-18
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	13-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	10-12
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	7-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	4-6
Відповідь має значні помилки, або відсутня	1-3

Бали, які отримані студентом на іспиті, додаються до балів набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (індивідуальне завдання, модульні контрольні роботи). Умовою допуску до іспиту є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум** для допуску до іспиту – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	**30**	**30**	**40**	**100**

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять.

№ з/п	Номер і назва теми	Лекції	Самостійна робота
Змістовий модуль 1 Історичні діячі докапіталістичної епохи.			
1.	Тема 1. Вступ до спецкурсу «Роль особи в історії». Джерела вивчення, історіографія.	0.75	9
2.	Тема 2. Олександр Македонський, людина яка мріяла об'єднати світ.	1	9
3.	Тема 3. Кардинал де Ришельє: творець Франції.	1	9
4.	Тема 4. Темуджин Чингізхан: видатна особа другого тисячоліття.	-	10
5.	Тема 5. Життя та діяльність Богдана Хмельницького.	1	9
6.	Тема 6. Амір Тимур.	-	10
7.	*Контрольна робота з тем ЗМ1*	0,25	-
Змістовий модуль 2 Видатні особи Нового та Новітнього часу.			
8.	Тема 7. Керівники Великої Французької революції.	-	10
9.	Тема 8. Наполеон Бонапарт: творець нової Європи	1	9
10.	Тема 9. Королева Британської імперії Вікторія та її епоха.	1	9
11.	Тема 10. Джордж Вашингтон – перший президент і творець США.	1	9
12.	Тема 11. Уїнстон Черчіль: великий політик новітньої доби.	0,75	9
13.	Тема 12. Діячі української революції 1917 -1921 рр.	-	10
14.	*Контрольна робота з тем ЗМ2*	0,25	-
	Всього	**8**	**112**

Загальний обсяг 120 *год.,* в тому числі:
Лекцій **– 8** *год.*
Самостійна робота **- 112** *год.*

9. Рекомендовані джерела[1]

Основні:

1. Бейли Б. Черчилль без лжи. За что его ненавидят. – Москва, 2013. - 320 с.
2. Верстюк В.Ф. Українська Центральна Рада. – К., 1997.
3. Литвин С.Х. Суд історії: Симон Петлюра і петлюріана. – К., 2001.
4. Манфред А.З. Три портрета епохи Великой Французкой революции. – Москва, 1989.

[1] Враховуючи специфіку викладання дисципліни «Роль особи в історії», яка передбачає вивчення студентами проблем всесвітньої історії, рекомендовано опрацювання українських і зарубіжних (іншомовних) джерел та історіографії.

5. Серебрянская Е. Об эволюции мировоззрения Робеспьера. - Одесса, 1962.
6. Радзинский Э. С. Наполеон. Жизнь после смерти. – Москва, 2007. – 575.
7. Чепинский В. Джордж Вашингтон. Его жизнь, военная и общественная деятельность. _ Москва, 2000.
8. Папакін Г. Павло Скоропадський: патріот, державотворець, людина. Історико-архівні нариси. – Київ, 2003. - 300 с.
9. Weidhorn M. Sword and Pen. A Survey of the Writings of Winston Churchill. Albuquerque, 1974.
10. Churchill R. S. Winston S. Churchill. London, 1991. V. 1-2.

Додаткові:

1. Андрусяк Т.Г. Правові основи Гетьманської Держави 1918 р. // Останній Гетьман. Ювілейний збірник пам'яті Павла Скоропадського 1873-1945. –К., 1993.
2. Верстюк В.Ф., Осташко Т.С. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. – Київ, 1998.
3. Дем'янов А. А. Клуб 1789 року. Люди та ідеї / / Французький щорічник 2001. М., 2001. с. 165-186.
4. Документы Истории Великой Французской Революции. В двух томах — Москва, 1990.
5. Левандовский А. П. Сердце моего Марата: Повесть о Жане Поле Марате. – Москва, 1975. – 478 с
6. Мироненко О.М. Світоч української державності: Політико-правовий аналіз діяльності Центральної Ради. -К., 1995.
7. Лукин Н. Максимилиан Робеспьер / Избр.труды в 3-х тт. Т.1. Москва.: изд-во- АН СССР, 1960/
8. Медведев Д. Л. Черчилль. Секреты лидерства. Слагаемые успеха самого известного премьера в мировой истории. – Москва, 2012. — 640 с.
9. Матяш І.Б. Зірка першої величини: Життєпис К.М. Грушевської. — К., 2002.
10. Тэвдой-Бурмули А. Логика торжествующей добродетели: Робеспьер и идея революционного насилия. - Москва, 2003.
11. Саундерс Э. Сто дней Наполеона. – Москва, 2002. — 410 с.
12. Сьюард Д. Семья Наполеона. – Смоленск, 1995. — 216 с.
13. Тарле Е. В. Наполеон // Собрание сочинений: в 12 томах. – Москва,1959. — Т. 7. — С. 13—433.
14. Тененбаум Б. Великий Черчилль. – Москва, 2011. — 672 с.
15. Уткин А. Неизвестный Черчилль : «Я легко довольствуюсь самым лучшим». – Москва, 2011. — 608 с.
16. Хессе Х. Принцип Черчилля. – Москва, 2010.
17. Ушаков В. А. Джордж Вашингтон: страницы истории. – Санкт Петербург, 2006.
18. Яковлев Н. Вашингтон. – Ростов н/Д,1997.-544с.
19. Савченко В. Павло Скоропадський – Харків, 2009. – 128 с.
20. Яневський Д. Б. Проект «Україна». Грушевський. Скоропадський. Петлюра – Харків, 2012. – 921с.